

Διευρύνοντας την οικονομική κυριαρχία της ΕΕ

06/Σεπ/2019 00:05

Της Μαρίας Σπυράκη

Η ιστορία μας ξεκινά με μια παρεξήγηση. Η πεποίθηση που καλλιεργείται εντατικά από τους λαϊκιστές και υπαγορεύει ότι η συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί ουσιαστικά απώλεια οικονομικής κυριαρχίας, είναι απολύτως εσφαλμένη. Η συμμετοχή μιας χώρας στην ΕΕ δεν επηρεάζει αρνητικά την οικονομική κυριαρχία της. Κι αυτό γιατί σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν πρέπει να συγχέουμε την ανεξαρτησία με την κυριαρχία. Και εδώ θα μου επιτρέψετε να επικαλεστώ τον Mario Draghi: "Η αληθινή κυριαρχία δεν αντικατοπτρίζεται στη δύναμη της χώρας να νομοθετεί, αλλά στην ικανότητά της να ελέγχει την έκβαση των γεγονότων και να ανταποκρίνεται στις θεμελιώδεις ανάγκες των πολιτών της. Η δυνατότητα λήψης ανεξάρτητων αποφάσεων δεν εγγυάται στις χώρες τον έλεγχο. Με άλλα λόγια, η ανεξαρτησία δεν εγγυάται την κυριαρχία".

Γιαν να κάνω τα παραπάνω λίγο πιο επίκαιρα, αρκεί μόνο να αναρωτηθούμε αν η οικονομική κυριαρχία του Ηνωμένου Βασιλείου έχει αυξηθεί ή μειωθεί λόγω της επικείμενης "ανεξαρτησίας" από την ΕΕ. Και ο κ. Draghi καταλήγει στο συμπέρασμα ότι "...οι χώρες πρέπει να συνεργαστούν για να ασκήσουν κυριαρχία. Και αυτό ισχύει περισσότερο εντός της ΕΕ. Η συνεργασία εντός της Ευρώπης βοηθά στην προστασία των κρατών - μελών από τις εξωτερικές πιέσεις και βοηθά στην επιλογή των πολιτικών τους".

Στην ΕΕ έχουμε πλέον εμπεδώσει ότι η συνεργασία είναι μονόδρομος όσον αφορά την άσκηση της οικονομικής κυριαρχίας. Θα ήθελα όμως να χρησιμοποιήσω απτά παραδείγματα τα οποία προέρχονται κυρίως από την Ελλάδα για να συμβάλω στη συζήτηση για τη διεύρυνση της οικονομικής κυριαρχίας της ΕΕ ειδικά τώρα που εντείνεται η ανησυχία για τη συμπεριφορά και της Κίνας και των ΗΠΑ.

Όπως αναφέρεται στη σχετική μελέτη του Brugel, η ΕΕ χρειάζεται μια αλλαγή νοοτροπίας για την αντιμετώπιση των απειλών κατά της οικονομικής της κυριαρχίας. Οφείλει να σταματήσει να

σκέφτεται και να ενεργεί κατακερματισμένα. Η αλλαγή νοοτροπίας αφορά μια ρεαλιστική και ολιστική προσέγγιση σχετικά με τις ξένες επενδύσεις στην ΕΕ. Ένα σημαντικό παράδειγμα είναι η περίπτωση της εξαγοράς από την COSCO του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς και των παρακείμενων τερματικών σταθμών εμπορευματοκιβωτίων. Παρά το γεγονός ότι έχει γίνει μέσω μιας μακροπρόθεσμης συμφωνίας παραχώρησης, είναι κοινή πεποίθηση τόσο στην Ελλάδα όσο και στις Βρυξέλλες ότι η Κίνα άνοιξε μόνιμα τον δρόμο της στην ευρωπαϊκή αγορά μέσα από αυτή τη στρατηγική κίνηση, που αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της πρωτοβουλίας "Belt & Road". Θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι καμία ευρωπαϊκή επιχείρηση ή άλλος φορέας δεν έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον όταν ξεκίνησε η όλη διαδικασία αποκρατικοποίησης του λιμανιού του Πειραιά. Θα ήθελα επίσης να προσθέσω ότι η διαδικασία αυτή επιταχύνθηκε σημαντικά από τη δύσκολη οικονομική κατάσταση που βίωσε η Ελλάδα κατά τη διάρκεια της κρίσης. Στα χρόνια που ακολούθησαν, ο λιμένας του Πειραιά αύξησε δραστικά την ανταγωνιστικότητά του, κατακτώντας την 6η θέση για το 2018, ανεβαίνοντας δύο βαθμίδες από το 2017, και αυξάνοντας τον όγκο των διακινούμενων εμπορευματοκιβωτίων κατά διψήφιο ποσοστό (20,9%). Επιπλέον, η συμμετοχή της Κίνας στα λιμάνια της ΕΕ δεν έχει σταματήσει στον Πειραιά. Την περασμένη δεκαετία, κινεζικές εταιρείες έχουν αποκτήσει μερίδια σε 13 λιμάνια στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, της Ισπανίας και, πιο πρόσφατα, του Βελγίου, σύμφωνα με μελέτη του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη. Οι εν λόγω λιμένες διαχειρίζονται περίπου το 10% της μεταφορικής ικανότητας των εμπορευματοκιβωτίων στην Ευρώπη.

Ποιο είναι το μάθημα που πρέπει να αντλήσουμε από αυτή την εμπειρία; Τα κράτη - μέλη της ΕΕ και κυρίως η ΕΕ ως ενότητα, οφείλουν να συνειδητοποιήσουν ότι ο ενδοευρωπαϊκός ανταγωνισμός δεν θα πρέπει να αποβεί εις βάρος της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και πολύ περισσότερο εις βάρος της ευρωπαϊκής οικονομικής κυριαρχίας. Η έλλειψη ελκυστικότητας της Ελλάδας ως προορισμού ξένων άμεσων επενδύσεων, κατά της διάρκειας της κρίσης, αποτέλεσε ευκαιρία για την Κίνα να υλοποιήσει μια μακροπρόθεσμη στρατηγική που, αν και μπορεί να ωφελήσει τα κράτη - μέλη που επηρεάζει, θα μπορούσε να αποτελέσει απειλή για την ευρωπαϊκή οικονομική κυριαρχία.

Το δεύτερο σημείο που θα ήθελα να σταθώ αφορά το συμπέρασμα της έκθεσης του Brugel ότι όταν πρόκειται για τη χάραξη και την εφαρμογή μιας στρατηγικής για την προώθηση της ευρωπαϊκής οικονομικής κυριαρχίας, πρέπει να είμαστε προσεκτικοί και να δώσουμε προσοχή σε όλες τις λεπτομέρειες. Διότι είναι εύκολο οικονομικά μέτρα που απορρέουν από γεωπολιτικά κριτήρια να ενισχύσουν ειδικά συμφέροντα και τελικά να διολισθήσουμε στον προστατευτισμό.

Επιπλέον, καθώς οι ξένες επενδύσεις παρέχουν πρόσβαση σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κανένα κράτος - μέλος της ΕΕ δεν μπορεί να θεωρήσει τις επενδύσεις αυτές ως καθαρά εθνική υπόθεση. Για παράδειγμα, θα ήθελα να αναφέρω την υπόθεση του ΑΔΜΗΕ. Ο ΑΔΜΗΕ ανήκει πλέον εν μέρει στην κρατική εταιρεία Chinese Grid Corporation. Θα πρέπει να προσθέσω εδώ ότι η εν λόγω εταιρεία έχει συμμετοχές σε εταιρείες παροχής ηλεκτρικού ρεύματος στην Ιταλία και στην Πορτογαλία, ενώ πλειοδότησε απέναντι σε προσφορές από τη Γαλλία και την Ιταλία για να αποκτήσει τη συμμετοχή στον ΑΔΜΗΕ. Θα θέλαμε να αποκλείσουμε τους Κινέζους από το να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό; Θα βελτίωνε ή θα μείωνε την

ανταγωνιστικότητά μας και την οικονομική μας κυριαρχία; Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εν λόγω κινεζική εταιρία διαθέτει μερίδια σε βασικές υποδομές δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας σε επτά χώρες και περιφέρειες, μεταξύ των οποίων δεν είναι μόνο η Ελλάδα αλλά και η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Αυστραλία. Διαχειρίζεται περιουσιακά στοιχεία αξίας άνω των 56,8 δισεκατομμυρίων δολαρίων και όλα τα εγχειρήματα εκτός Κίνας που συμμετέχει είναι κερδοφόρα.

Είναι ωστόσο προφανές ότι τα ενεργειακά δίκτυα αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των ευρωπαϊκών υποδομών και ως εκ τούτου αναπόφευκτα η τύχη τους υπερβαίνει το στενό εθνικό συμφέρον. Η εξέταση των ξένων επενδύσεων από ένα πιο ενισχυμένο από το σημερινό ευρωπαϊκό όργανο είναι απαραίτητο να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία που θα καλύπτουν άμεσα το κενό σε περίπτωση που η ξένη επένδυση δεν θεωρηθεί ευρωπαϊκά αποδεκτή. Διαφορετικά μια διαδικασία απόρριψης ξένων επενδύσεων δεν μπορεί να γίνει δεκτή όχι μόνο από τα κράτη- μέλη αλλά κυρίως από τους πολίτες.

Το ερώτημα παραμένει. Σε ένα τόσο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον έχουμε τη δυνατότητα να αποκλείουμε ξένες επενδύσεις; Το τελευταίο επεισόδιο του πολέμου μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας πάνω στις τεχνολογίες της Huawei και του 5G, κατά τη γνώμη μου, μέχρι στιγμής βλάπτει τους μεν περισσότερο από τους δε. Καθώς η Κίνα επενδύει σε μεγάλο βαθμό στις τεχνολογίες 5G, είναι ο αδιαμφισβήτητος ηγέτης σε αυτόν τον τομέα και ως εκ τούτου, μακροπρόθεσμα, αν ο προστατευτισμός ξεπεράσει τον ορθολογισμό, οι ΗΠΑ θα μπορούσαν να αυτοπεριοριστούν, σε κατώτερες και παρωχημένες τεχνολογίες, χάνοντας έτσι την ανταγωνιστικότητα και ενδεχομένως την οικονομική κυριαρχία σε αυτόν τον τομέα αλλά και ευρύτερα από την Κίνα.

Τελικά σε ποιές επενδύσεις μπορεί να δώσει βάρος η ΕΕ ώστε να ενδυναμώσει την οικονομική της κυριαρχία; Θα ήθελα να παραθέσω εδώ μέρος ενός πρόσφατου άρθρου του Αντιπροέδρου της ΕΕ κου. Jyrki Katainen. "Με την επένδυση στην αειφορία, η ΕΕ ενισχύει σήμερα την οικονομία της αγοράς και περιορίζει την αλλαγή του κλίματος. Τα επιχειρηματικά μοντέλα που βασίζονται στην κυκλική οικονομία βαίνουν όλο και πιο κοντά στην κερδοφόρα οικονομία και τη βιωσιμότητα. Είναι ήδη προφανές ότι είναι δυνατή η οικονομική ανάπτυξη και η ταυτόχρονη μείωση των ρυπογόνων εκπομπών."

Δεν θα μπορούσα να συμφωνήσω περισσότερο με αυτό το πλαίσιο. Κατ' αναλογία με το παράδειγμα του 5G, η Ευρώπη και θα πρέπει να γίνει πρωτοπόρος, ηγέτιδα οικονομική δύναμη σε κυκλικές και βιώσιμες λύσεις. Αυτό έχει ήδη ξεκινήσει λόγω των φιλόδοξων, και σε μεγάλο βαθμό εκπληρωμένων, κλιματικών στόχων που η ίδια η Ευρώπη έχει θέσει. Δεδομένου ότι η περιβαλλοντική βιωσιμότητα θα είναι αναπόφευκτα όλο και πιο ψηλά στην παγκόσμια ατζέντα, ακόμα και αν κάποιοι δεν πιστεύουν στην κλιματική αλλαγή, τόσο μεγαλύτερη θα είναι η ευκαιρία για την Ευρώπη να ενισχύσει την οικονομική της κυριαρχία.

** Η Μαρία Σπυράκη είναι ευρωβουλευτής ΝΔ-ΕΛΚ. Το κείμενο αποτελεί παρουσίαση της συμμετοχής της στο Brugel Annual Meeting 2019 (4-5 Σεπτεμβρίου)*

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)